БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 41 (7071)
ФЕВРАЛИИН 18
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Кукуруза ехээр таридаг болоё

Манай Бурят-Монголой ажалшад советскэ арадтаяа хамта энэ үдэрнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй II сессиин шиидхэбэринүүдтэй танилсажа, Советскэ правительствын гадаадын политикые ехэ баяртайгаар һайшаан дэмжэнэ, Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлгэдэ бүхы хүсэл оролдолгоо зорюулхаар байһанаа харуулна.

Ойрын жэлнүүдтэ орон доторoo эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгожо, арад зоной ажабайдалые бүри һайжаруулхын тулада парти, правительство малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ сэхдхэхэ зорилго табяа. Энээние бэелүүлхын тулада түбхын түрүүндэ малажалые дам саашадань хүгжөөхэ, иланггаяа тэрэнэй ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ гэжэ партиин ЦК-гэй январска Пленум онсо заагаа. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри республика дотор ябуулагдаһан байгаа. Олон аймагуудта үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэгдэһэнэй ашаар урда жэлнүүдтэ орходоо һү һаалга нэгэ бага дээшэлһэн байна. Мүн түрүү хонинной-товарна, гахайн-товарна фермэнүүд нооһо болон мяха горьлойгоор абаа юм. Энэ хадаа малажалһаа продуктнуудые ехээр абадаг болохын тулада хэгдэжэ эхилһэн түрүүшын алхам гээшэ. Гэбэшье, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар манай республикада эрид хубилалта болоодүй, малажалнай ехэл гээгдэлтэйгээр хүгжэжэ байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гүрэнһөө ехэ туһаламжа абахысаа абаад лэ, тэрэнээ харюулжа шададаггүй, малажалай продукци гүрэндэ мүртэй үгэдэггүй колхозууд олон бии байна. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ ниилээд олон аймагуудай колхозууд гүрэндэ һү тушааха түсэбөө дүүргээгүй. Мүн нарин, нарибтар нооһо гүрэндэ багаар лэ үгтэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Манай эндэхи колхозууд имагтал зунай сагта үнеэдые һаалга эмхидхэдэг, үбэлэй сагта энээние хэрэгсээдэггүй заншалтай. Энэ тон буруу байна. Ажахын жэлэй эхинһээ олон аймагуудай колхозууд үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхээгүй дээрэһээ нёдондонойхидо орходоо бага һү һааһан байна. Ажахын энэ жэлэй түрүүшын 3 һара соо Занграйн, Бичурын, Закаменай, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Курумканай аймагуудай олон колхозууд үнеэдые һаалга мүртэйгөөр эмхидхээгүй дээрэһээ нёдондоной энэ үеынхиһөө бага һү һаагаа. Энэ шалтагаанһаа болоо республика дотор нёдондонойхидо орходоо бага һүн һаагдаад байна. Эдэ бүгэдын шалтагаан юуб гэхэдэ, аймагуудай партийна, советскэ органуудай, МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд малажалһаа ехэ продукци абахын тулада ёһото хүдэлмэри эмхидхэнэгүй, доторойнгоо арга боломжые хүсэд хэрэглэнэгүй.

Юрэнхыдөө малажалай ехэ гээгдэлтэйгээр хүгжэхэ байһан шалтагаан хадаа тэжээлэй база байгуулагдаагүй ушар болоно. Аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, МТС-үүд болон колхозууд энэ асуудалые шуумгайгаар шиидхэжэ, иланггаяа шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэмжээ абаха уялгатай.

Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхын тулада малда хүсэд хүрэхэ элдэб янзын тэжээл, иланггаяа шэмэтэ тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэй гэжэ партиин ЦК-гэй январска Пленум онсо заана. 1953 онойхидо орходоо 1960 ондо концентрированна тэжээл үйлэдбэрилгэ 5-һаа үлүүгээр, силос — 5,5 дахин, корнеплодууд, тэжээлэй бахчева культуранууды—4 дахин, хартаабха 5 дахин ехэ болгохо, тиихэдэ бүдүүн тэжээл үйлэдбэрилгэ 1,5 дахин ехэдхэхэ гэжэ Пленумэй тоггоол соо заагдана. Тиигээд шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгэдэ кукуруза шиидхэхы һуури эзэлхэ ёһотой.

Кукуруза хадаа ургахадаа бэлэн, ямаршье газарта һайн ургаса үгэдэг ургамал юм. Тэжээлэй бусад культурануудта орходоо кукуруза үлэмжэ һайн, һураггүй сахарлиг байдаг. Тиимэһээ кукурузаар хэгдэһэн силос тон һайн шанартай, ехэ шэмэтэй юм. Имэ силос малда эдюулхэдэ бэлээр таргалдаг, үнеэд гансата һү ородог байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын олон колхозууд силос дарахын тулада кукуруза тарьяад, һаала һайн ургаса абаһан байгаа. Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз нёдондо түрүүшынхеэ кукуруза тарижа, һайн ургаса абаа. Манай газетын мүнөөдэрэй номерто эндэхи колхозшингууд түрүүшынгээ дүй дүршэл тухай хөөрэнэ. Мүн Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ горьтой газарта кукуруза тарьяад, һайн ургаса абаа. Эдэ колхозууд кукурузаар тариһан силосээ мүнөө үнеэдтээ эдюулжэ байна. Теэд тэдэнь хараа байса ехэ һү үгэдэг болоо. Нёдондо хүдөө ажахын техникум һуралсалайнгаа ажахыда кукуруза тарижа, гектарай 900 центнер хүрэтэр силосэй ногоо абаһан байгаа. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, кукурузын баян ургаса манайшье эндэ абажа болохо байһые гэршэлнэ.

Кукуруза хадаа шэнинсын лэ ургадаг газарта хаа хаанагүй эдеэшэхэ, тиимэ хадань энээние бүхы нютагуудта тариха хэрэгтэй гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев партиин ЦК-гэй Пленум дээрэ хэлэһэн байна. Энэ жэлдэ республикын колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд урда урда жэлнүүдэйхиһээ һураггүй ехээр кукуруза тариха юм. Ургасынь дээшэлүүлхын тулада зохихо хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй. Манай эндэ эгээл ехэ ургаса үгэдэг кукурузын сортые хүдөө ажахын мэргэжэлтэд түргэнөөр тодорхойлон олохо уялгатай. Тиихэдэ кукурузын үрэһэ абаха хүдэлмэри энэ жэлһээ ябуулагдаха болоно. Колхоз, совхоз бүхэн мүнөө жэлдэ үрэһэнэй участогтай болохо ёһотой. Энэ хүдэлмэрине агрономууд ударидаха үүргэтэй.

Кукуруза болбол дулаанда дуратай, ганда тэсэмгэй ургамал мүн. Гэбэшье, уһа ехээр хэрэглэдэг. Тиимэһээ кукурузые шиигтэй һайн газарта тарихада ехэ ургаса үгэдэг гэжэ дүй дүршэл харуулна. Энэ жэлдэ колхозууд кукурузые имагтал пар дээрэ тариха ёһотой. Ряд хоорондын элдүүрилгэ хоёр тээшэнь хэхын тулада кукурузые заатагүй квадратно-гнездовой аргаар тариха шухала.

Аймагуудай партийна, советскэ органууд, МТС-үүд, колхозууд болон совхозууд энэ жэлдэ кукурузын тарилгын ехэ болохо байһые хараадаа абажа, тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэрине эртээһээ ябуулха, үндэр баян ургаса ургуулхын тулада бүхы хэмжээ абаха уялгатай.

Хэблэлнүүдэй болон полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ

Москвада февралиин 14-дэ нээгдэһэн хэблэлнүүд болон полиграфическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

Редакционно-хэблэлнүүдэй кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ ябадалые һайжаруулха хэмжээ-ябуулганууд тухай СССР-эй Культурын министерствын хэблэлнүүдэй главна управлениин начальник А. И. Голышковой хэһэн элидхэл февралиин 15-най үглөөнэй заседанида шагнагдаа. Хэблэлэй коллективтэхи гол шухала нюур болохо редакторай үүргэ тухай элидхэлшэ удаан саг соо тогтожо хэлээ.

СССР-эй Культурын министерствын полиграфическа промышленностиин главна управлениин начальник С. С. Семенов, саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленностиин министр Ф. Д. Варакин, машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын министр П. Н. Паршин гэгшэд полиграфическа ехэ комбинадуудые бариха тухай, саарһа үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тухай, полиграфическа шэнэ машинануудые байгуулха хүдэлмэри тухай элидхэлнүүд соогоо мэдээсээ.

Һаяын жэлнүүдтэ орон дотор полиграфическа 340 предприятинууд байгуулагдаха ба шэнэдхэн заһуулагдаха юм. 1955—56 онуудта хэдэ хэдэн ехэ городуудта полиграфическа комбинадууд ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

Эдэ комбинадууд эрхим түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан хүсэ ехэтэ предприятинууд болохо байна. Ташкентдэ газетно-журнальна ехэ комбинат, Киевтэ—хэблэлэй шэрэ гаргадаг фабрика, Полтава, Смоленск, Якутск, Саранск, Йошкар-Ола, Уфа городуудта шэнэ типографинууд баригдажа байна.

Февралиин 15-най үдэшын заседанида элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ эхилээ.

(ТАСС).

Парти, Правительствын сэсэн мэргэн политикые советскэ арад халуунаар дэмжэнэ

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые манай ороной ажалшад үнэн зүрхэнһөө һайшаажа ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ амжалтануудые түйлахаар зоригжонхой

* *

Советскэ арадай нэгэдэл

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин хүдэлмэриин дүнгүүд тушаа суглаан Л. М. Кагановичын нэрэмжэтэ 1-дэхи Подшипниково заводто олон мянган хүдэлмэришэд болон албахаагшадай хабаадалгатайгаар болоо.

СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай мэдээсэлые СССР-эй Верховно Соведэй депутат П. Т. Комаров хэбэ.

Заводой алдарта коллективэй түлөөлэгшэд трибунада хойно хойноһоо гараба. Тэдэнэрэй хэлэһэн юрын үгэнүүдые сугларагшад ехээр һонирхон шагнаа.

— СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые бидэнэр ехээр һайшаанабди,—гэжэ заводой наладчик А. И. Козлов хэлээ. — Түрэл социалистическэ гүрэнэйнгөө экономическа болон оборонно хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлхэ гэһэн манай хүсэл зориг эдэ шиидхэбэринүүд соо харуулагданхай.

Сессиин баталһан бюджет — зохёон байгуулхы бюджет мүн. Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэреэр өөрыгөө һаруул һайхан ерээдүйе найдамтайгаар байгуулжа байгаа манай Эхэ ороной ажалшадай һанал бодол энэ бюджет соо гэрэл мэтээр харагдана.

Прутково-трубна цехын мүлигшэ комсомолка Э. Шенна иигэжэ мэдүүлээ:

—Манай һунгамалнууд — депутадууд советскэ түхэриг бүхэнине гамтайгаар хэрэглэжэ, хэрэгтэй болоһон газартань гаргашалдаг юм. Түбхын түрүүндэ хүндэ промышленностине саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ парти маниие һургана. Хүндэ промышленность хадаа бүхы арадай ажахын үндэһэ һууринь мүн. Хэрбээ манда металл үгы байгаа һаа тракторнууд болон комбайнууд үгы байха байгаа. Машинануудай үгы байбал үргэн уужам полинуудтахи таряа хуряажа хүшэхүрэхэгүй байгаабди.

Комсомолкын хэлэһэн үгые заводойхид анхаралтайгаар шагнаа.

— Бидэнэр ажал хүдэлмэридэ дуратайбди, — гэжэ нүхэр Шенна үргэлжэлүүлбэ,—гэбэшье, манай амгалан ажабайдалда далайн саанахи авантюристнууд һаад хэхые оролдоно. Тэдэнэр атомна бомбоор маниие зананa. Тиибэшье тэдэнэр маниие айлгажа шадахагүй. Бидэнэр айгшадай нэгэн бэшэбди. Хэрбээ хэрэгтэй болоо һаа, бидэнэр Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндые хэзээдэшье хамгаалжа шадахабди. Хайшан гэжэ хамгаалхаяа коммунистнууд болон комсомолецууд мэдэдэг юм.

Роликово-подшипниково цехын мастер В. М. Борисов Шеннагай хэлэһэн үгые халуунаар дэмжээд иигэжэ мэдүүлээ:

— Эб найрамдалай хэрэгтэ ашатай туһатай тон шухала документ болохо Декларациние Верховно Совет баталан абаа. Бүхы арадуудтай амгалангаар ба хани барисаатайгаар ажаһууха хүсэжэ байһан советскэ арадай эрмэлзэлгые Деклараци элитээр гэршэлэн харуулаа. Советскэ нэгэшье хүн дайн хэхые хүсэнэгүй. Гэбэшье, бидэнэр һанаа амарханаар һууха ёһогүйбди. Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхэ, инаг хайрата Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулхабди.

Подшипниково заводойхид бүхэзаводской суглаан дээрээ тоггоол баталан абаа. СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүд тэрэ тоггоол сооно нэгэн дуугаар һайшаагдаа.

(ТАСС).

Амгалан ажалай бюджет

Үсэгэлдэр үдэшэлэн, хоёр халаанай һэлгэлдэхэ үедэ Улан-Удын мяха-консервын комбинадай уужам ехэ цех соо хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд болон албахаагшад олоороо сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин дүнгүүдтэ зорюулагдаһан митинг үнгэргэбэ. Комбинадай хүдэлмэрилэгшэд сессиин материалнуудтай һайса танилсаһан юм. Сессиин боложо байхада эндэхи хүдэлмэришэд радио шагнаха, газетэ уншаха зуураа сессиин баталан абаһан тогтоолнуудые бүримүһэн һайшаадаг байгаа. Мүнөө энэ митингдэ сугларaад байхадаа тэдэнэр тэдэ тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ байһанаа нэгэн һаналтайгаар мэдүүлнэ.

Комбинадай колбасна заводой түрүү хүдэлмэришэн нүхэр Королева үгэ хэлэхэ зуураа, сессиин баталан абаһан тогтоолнуудта харюу болгон колбасна заводойхид ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлжэ, продукци үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ даалгабарине ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэжэ мэдүүлбэ.

—Би өөрөө үдэр бүри даалгабаряа 150 процент дүүргэхэб,—гэжэ нүхэр Королева хэлэбэ.

Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан Деклараци дотор Советскэ правительствын политика эли тодоор харагдана гэжэ консервнэ заводой хүдэлмэришэн нүхэр Вдовина хэлээ. Советскэ арад амгалан тайбан ажалда амжалта түйлана. Хүндэ индустрине, мүн хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ гэһэн гайхамшагта зорилгые советскэ арад амжалтатайгаар шиидхэжэ байна.

Митинг дээрэ комбинадай түрүү хүдэлмэришэд Иванов, Залуцкая, Кренышев, Анисенко болон бусад үгэ хэлээ. Митингдэ хабаадагшад Советскэ правительствын гадаадын ба дотоодын политикые нэгэн һаналтайгаар һайшааһан резолюци баталан абаа.

А. Шестаков.

* *

Удха түгэлдэр зүжэгүүдээрээ улад зоноо зоригжуулхабди

Үдэрэй 3 часта гүрэнэй ород драмын театр соо ород ба бурят-монгол драмын театрнуудай артистнар, режиссёрнууд болон бусад хүдэлмэрилэгшэд митингдэ сугларба. Тус митингые ород драмын театрын партийна организациин секретарь нүхэр Никулина нээгээ. Партиин Городской райкомой секретарь нүхэр С. Бадмацыренов СССР-эй Верховно Соведэй һаяхан боложо үнгэрһэн сессиин дүнгүүд тухай мэдээсэл хэбэ.

Удаань бурят-монгол драмын театрын артист нүхэр П. Николаев трибунада гараба.

—Советскэ правительство ба Коммунистическэ парти хадаа манай Эхэ ороной улам саашадаа урган хүгжэхын түлөө, арад зонойманай сүлөөтэ ажалаа амгалангаар эрхилхын түлөө эб найрамдалда дуратай политикые хэлбэришэгүй шууд бэелүүлжэ байна,—гэжэ нүхэр Николаев хэлэбэ. — СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси дээрэ баталан абтаһан шиидхэбэринүүд энээние үшөө дахин эли тодоор гэршэлнэ.

Эдэ бүгэдые бидэнэр, артистнар, тон ехээр һайшааха зуураа, өөһэдынгөө творческо ажалые улам һайжаруулха, зүжэгүүдэйнгээ идейно-уранһайханайнь хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байнабди.

Һүүлээрнь артист Метлицкий, ород драмын театрын сценын инспектор Фридман болон бусад трибунада удаа удаагаар гаража үгэ хэлээ. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолдо харюу болгон республикынгаа шэн габьяата малшадай ажалые харуулһан пьесэнүүдые өөһэдынгөө драматургнуудтай хамта зохёожо, найруулан табиха гэһэн дурадхал тэдэнэр оруулбал. Мүн тэрэшэлэн оролдосотой һайн ажалаараа Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам бэхижүүлэн, империалистнуудай элдэб муухай хардалга гүрдэлгэнүүдтэ хатуу харюу үгэжэ шадахабди гэжэ тэдэнэр мэдүүлбэд.

Театрын хүдэлмэрилэгшэдэй митинг ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Тэндэ хабаадалсагшад КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые болон СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдые үнэн сэдьхэлһээ һайшааһан байна.

Арга боломжонуудаа элирүүлнэ

Ажалай үдэрэй дүүрэмсээр «Забайкаллес» комбинадай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад булта сугларжа, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан митинг үнгэргэбэ.

Комбинадай партийна организациин секретарь нүхэр Логушкинда түрүүшын үгэ үгтэнэ. Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан шиидхэбэринүүд хадаа советскэ арадай хүсэл зоригые улам ехээр бадаруулна.

Саашань нүхэр Логушкин сессиин баталан абаһан СССР-эй 1955 оной Гүрэнэй бюджедые ехэтэ һайшааһан тухайгаа мэдүүлнэ. Энэ бюджет хадаа манай ороной хүндэ индустрине саашадань улам түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн нүлөө үзүүлхэ байна. Хүндэ индустриин хүгжэлтэ хадаа советскэ арадай материальна ажабайдалай хэлбэришэгүйгөөр ургалтын ба манай ороной хүсэ шадалые улам бэхижүүлгын, мүн хүнгэн промышленностине, хүдөө ажахые хүгжөөлгын үндэһэ һуури гол базань болоно. Арадай ажахын хүгжэлтэдэ ой модоной промышленность түйлай ехэ үүргэтэй. Бурят-Монголой модо бэлэдхэгшэд гүрэнэй түсэб дүүргэлгээр бага бэшэ амжалтатай байбашье, республикын ой модоной баялиг үшөөл дүүрэн ашаглагданагүй. Комбинадай харьяата бүхы предприятинуудай модошод 1955 оной түсэбые үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдохо зэргэтэй.

Инженер нүхэр Такмакова үгэ хэлэхэ зуураа, модо бэлэдхэлэй хэмжээе республика дотор ехэ болгохо тухай, энэ талаар ашаглагдаагүй арга боломжонуудай үшөөл бии байһан тухай хэлээ.

Модо бэлэдхэлэй ба урадхуулгын хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Руднева иигэжэ мэдүүлбэ:

—СССР-эй Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан гүрэнэй бюджет дотор 146,9 миллиард түхэриг социально-культурна хэмжээ-ябуулгада һомологдоһон байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, манай правительство хадаа бюджедэй ехэхэн хубиие арад зоной ажабайдалые саашадань һайжаруулгада шэглүүлнэ.

Митингдэ хабаадагшад СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүдые бүримүһэн һайшаагаа.

М. Старкова.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

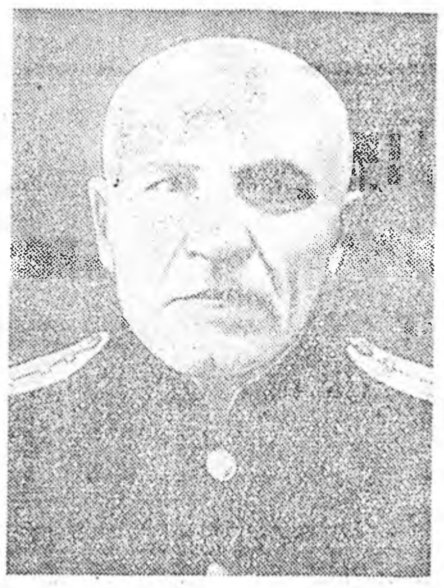

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд: Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Вера Леонтьевна Островская**, «Бурят-Монгольская правда» газетын редактор **Иван Мартынович Стсгачев**, Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой свекловодческо звеное даагша **Прасковья Евдокимовна Павлова**, Баунтын аймагай хүдэлмэришэн **Вениамин Евграфьевич Пономарев**.

1955 оной февралиин 27-до РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үдэр

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудай түлөө голосуудаа үгэе!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуул Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой **Серпион Кириллович Киселёв,** КПСС-эй обкомой секретарь **Василий Иванович Дубровский,** Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой вагон хабсаралгын цехын шэрдэгшэдэй бригадир **Агафья Андреевна Поварнина,** Мысовая станциин паровозно депогой машинист **Дмитрий Павлович Масалов.**

Баян ургасын мастер

Ороohо таряа ехэ гэгшээр ургуулаад, бултадаа баян, жаргалтай, хүхюун hуудаг болоhойбди гэжэ бага балшар наhандаа Серпион хүбүүн нэгэнтэ бэшэ бододог hэн. Тиихэ үедэ Шэнэ Брянь нютагай таряаша дай бишыхан газарта тариhан таряанhаа мүртэй ургаса гарадаггүй байгаа. Үрэжэлтэ газар ойроо хүртэнгүй, хүндэ ямаршье туhагүй хосордог байгаа ха юм.

1935 он... колхоздо орохотоёо сасуу анханай таряашан Серпион Кириллович ороohо таряа элбэг ехээр ургуулха хэрэгтэ хамаг бүхы шадабари дүршэлөө зорюулаа hэн. Газар элдүүрилгын культура дээшэлүүлхэ, ажалдаа шэнэ юумые хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэдэг, үүсхэлтэй хүн байhанаа Серпион Кириллович уданшьгүй харуулhан байгаа. Газарай хүрьhэ элдүүрилгээр ефремовскэ аргые нүхэр Киселёв аймаг соогоо түрүүн хэрэглэжэ эхилээ бэлэй. Оролдосотой ажалайнь ашa үрэ удангүй харагдаа hэн. 1940 ондо Серпион Кириллович ехэхэн газарай га бүриhөө 53,75 центнер таряа хуряаhан байгаа. Тэрэ гэhэнhээ хойшо мүнөө болотор Серпион Кириллович өөрынгөө участок дээрэhээ ходо hайн ургаса абажа байна.

— Агрономическа наукын заабаринуудые таамаг, ёho тэдысэ дүүргэхэ бэшэ, харин нютагайнгаа эрхэ байдалые хараадаа абажа, бодомжотойгоор бэелүүлхэ ёhотой юм. Поли бүхэн энсо өөрэ илгаатай байдаг, тэрэниие хараадаа абаагүй хадаа hайн ургаса ургуулхын аргагүй, — гэжэ Серпион Кириллович хэлэдэг.

Ороohо таряанай hайн ургаса ургуулхын тулада Серпион Кириллович түбхын түрүүн hайнаар элдүүрилэгдэhэн газар — пар бэлэдхэдэг, үбэлдөө тэрээн дээрээ шадаал hаа ехэ саhа тогтоодог, тиигээд хабар эртэ борнойлго хэжэ шиниг нойто баридаг байна. Гадна нүхэр Киселёв нютагай ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр тарилгадаа нэмэлтэ тэжээл оруулдаг юм. Таряанайнгаа ургасын хойноhоо hайн харууhа хэдэг. Эдэ бүгэдын ашаар Серпион Кириллович баян ургаса абадаг. Ороohото культуранuудай үндэр баян ургаса абаhанайнгаа түлөө нүхэр Киселёв хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ оло дахин хабаадалсаhан байгаа.

Ороohото культуранuудай үндэр баян ургасын мастер Серпион Кириллович Киселёвто 1947 ондо Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэ олгогдоо hэн. Үнэн шударгыгаар ажаллаhанайнгаа түлөө «1941—1945 онуудта болоhон Эсэгэ оронзо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ хэhэн шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар, «Социалистическэ хүдөө ажахын отличник» гэhэн значогоор, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагданхай.

Нүхэр Киселёв колхозойнгоо ажалда шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилхэhөө гадна, нийтын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Нүхэр Киселёв БМАССР-эй хоёрдохи, гурбадахи зарлалай Верховно Соведэй депутадаар hунгагдаhан байгаа. 1950 онhоо хойшо нүхэр Киселёв КПСС-эй Заиграйн айкомой гэшүүнээр хододоо hунгагдана.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, Ново-Брянска МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, Ново-Брянска долоон жэлэй hургуулиин багшанар, Шулуутайн леспромхозой Тамохтойн, Шабурска модо бэлэдхэлэй пунктнуудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад нүхэр Киселёв Серпион Кирилловичые hунгуулиин 56-дахи Брянска округhоо БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Паровозшигуудай кандидат

Дмитрий Павлович Масалов анхан түрүүн түмэр харгы дээрэ зам харууhалагшаар ажаллажа эхилhэн юм. Түмэр замай захада байгаад поезднуудые үдэшэхэдөө «заатагүй машинист болохоб» гэжэ зориглон шэбшэдэг бэлэй.

Саг жэл ябажал байба. Дмитрий Павлович зам харууhалагшын уялгые наринаар дүүргэдэг байгаа. Нэгэтэ Горхон станциин начальник тэрэниие кабинедтээ асараад:

— Кочегар болохо дуратай гүш?— гэжэ асууба.

Дмитрий Павлович машинист болохо гэжэ үнинэй шэбшэжэ ябаhан туладаа тэрэ доронь «дуратайб» гэжэ харюусаа бэлэй.

—Тиигэжэ машинист болохо гэhэн минии зорилгын эхин — кочегарай хүдэлмэри намда дайралдаа hэн, — гээд Дмитрий Павлович гуша гаран жэлэй саада тээ кочегар болоhоноо hанан хөөрэнэ.

Энэ ажалдаа түргэн дадажа, нүхэр Масалов уданшьгүй Горхон станциин депогой эрхим кочегарнуудай нэгэн болоhон юм. Кочегараар ажаллаха зуураа, машинистын мэргэжэлые хэшээлтэй зоримгойгоор шудалдаг байгаа.

—Машинист болохо зорилгоёо 1930 ондо бэелүүлээ hэм, — гээд Дмитрий Павлович толгойгоо эльбэсэгээдэг. Тэрэ үедэ оронoй түмэр замай хүдэлмэриие эрид hайжаруулха гэhэн шухалын шухала зорилго түмэрзамшадай үмэнэ табигдаад байгаа. Машинист болoмсоороо Дмитрий Павлович энэ зорилгые бэелүүлгэдэ бүхы хүсэеэ зорюулаа. Найман жэл удаагаар машинистаар ажаллаха зуураа, «булад замай бушуу моринoй» эрхим жолоошо болоо.

Дүршэл ехэтэй, шадамар машинист байhан туладаа нүхэр Масалов 1938 ондо Горхон станциин депогой начальнигай туhалагшаар томилогдоо hэн. Дмитрий Павлович энэ харюусалгатай тушаал дээрээ арба гаран жэл соо ажаллаха зуураа, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ, шадамар эмхидхэгшэ, үнэн сэхэ хүн байhанаа харуулжа, коллектив соогоо хүндэтэй болоhон юм. 1951 онhоо хойшо тэрэ дахин машинистаар ажаллажа эхилhэн байна.

Манай Эхэ орон дотор ажал хэхэ гээшэ нэрэ хүндын, алдар солын, шэн габьягай хэрэг болонхой бшуу. Эгээл нимэhээ юрын хүдэлмэришэн, паровозой машинист Д. П. Масалов олон жэл соо оролдосотойгоор ажаллаhанайгаа түлөө правительствын дээдэ шагнал — Ленинэй ордендо хүртэhэн байха юм. Коммунистическэ парти хадаа советскэ хүнүүдтэ үүсхэн зохёохы барагдашагүй эршэ зориг түрүүлhэн, ажалша хүниие үзэгдөөгүй дээрэ үргэhэн ба тэрэниие анхарал оролдолгоор хүреэлhэн байна. Энэнь машинист Масаловай ажабайдалай жэшээ дээрэhээ эли тодоор харагдана.

Бабушкин городой ажалшад арадай үнэн сэхэ хүбүүн Дмитрий Павлович Масаловые БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадаар гурба дахин hунгаhан байна. Республикымнай засаг түрын дээдэ органой депутат, КПСС-эй Бабушкинска горкомой гэшүүн байха зуураа, Дмитрий Павлович арад зоной этигэл найдабариие нэрэтэй солотойгоор харюулна. Тиимэ hэн туладань Мысовой станциин паровозно депогой хүдэлмэришэд болон албахаагшад хамтынгаа суглаан дээрэ машинист Масаловые БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн hаналтайгаар дүрбэдэхеэ дэбжүүлээ.

Б. Шатонов.

Научно-техническэ харилсан ажаллалгын талаар Советско-Румынска Комиссиин сесси тухай

КОММЮНИКЕ

Советскэ Союзай, Румынска Арадай Республикын хоорондо научно-техническэ харилсан ажаллалгын талаар Советско-Румынска Комиссиин табадахи сесси Москвада hаяхан хүдэлмэрөө дүүргэбэ.

Арадай ажахын элдэб hалбаринуудаар научно-техническэ дүй дүршэлөө халан абалсаха асуудалнууд сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Хоёр талын батална Протоколой ёhoор, Советскэ Союз 1955 ондо Румынска Арадай Республикада хүдөө ажахын машинанууд болон зэр зэмсэгүүдые, нефтяной промышленностьда хэрэглэгдэхэ тухеэрэлгэнүүдые бүтээхэ техническэ документациие, тэрэшэлэн промышленна элдэб продукцинуудые үйлэдбэрилхэ технологическа документациие, мүн больницанууд болон эдеэ хоолой промышленностиин предприятинуудые бариха проектнэ документациие үгэхэ юм.

Советскэ Союз хадаа хүдөө ажахын машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын талаар туйлагдаhан амжалтануудтай румынска мэргэжэлтэдые танилсуулха, промышленностиин зарим hалбаринуудтахи үйлэдбэриин, технологиин асуудалнуудаар техническэ туhаламжа үзүүлхын зорилгоор советскэ хэдэн олон мэргэжэлтэдые Румынска Арадай Республикада эльгээхэ юм.

Хүнэй бэе гэмтээхэ ябадалай т... рахагүйн тулада хэрэглэгдэхэ пр... борнуудые үйлэдбэрилхэ техническэ документациие, зарим түхэлэй б... рилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ түхеэрэлгэнүүдэй чертёжнуудые Румынска Арадай Республика Советскэ Союзда үгэхэ юм.

Румынска Арадай Республикын промышленностьдахи техническэ амжалтануудтайгаа советскэ мэргэжэлтэдые танилсуулха байна.

Румынска делегаци Комиссиин т... бадахи сессиин хүдэлмэриин үе... Москвагай, мүн Киевэй промышленна болон хүдөө ажахын зарим предприятинуудтай, мүн культурын гэгээрэлэй эмхи [illegible] т... нилсаа.

Азиин оронуудай олониитын түлөөлэгшэдэй конференциин болохын урда тээ

Уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулха зорилгоор Азиин оронуудай олониитын түлөөлэгшэдэй Конференци энэ оной апрелиин эхеэр Делидэ зарлагдахаар хараалагдаhан байна. Энэ конференцидэ бэлэдхэл Азиин оронуудта үргэнөөр хэгдэжэ байна. Конференцидэ бэлэдхэл хэхэ комитедүүд байгуулагдана. Эдэ комитедүүдтэ нийтын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад—Азиин оронуудай элдэб ажалша хүн зоной түлөөлэгшэд ороно.

Хитадай Арадай Республикада, Индидэ, Индонезидэ, Японидо болон бусад оронуудта бэлэдхэл хэхэ комитедүүд байгуулагдаа.

Советскэ олониитын түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн Бэлэдхэл хэхэ комитет Советскэ Союзда мүн лэ байгуулагдаба.

Тус Комитет доро дурсагдаhан хүнүүдhээ бүридэнэ:

Н. С. Тихонов — уранзохёолшо (Комитедэй түрүүлэгшэ); А. Е. Корнейчук — уранзохёолшо; Д. К. Ходжаев — Узбекистанай профсоюзуудай Республиканска Соведэй түрүүлэгшэ; Н. У. Базанова — Казахска университедэй профессор; Мирзо Турсун-Заде — уранзохёолшо (Таджикска ССР); Б. Джамгырчинов — Киргизскэ университедэй ректор; Вели Мухатов — Туркменистанай композиторнуудай Союзай Правлениин түрүүлэгшэ; М. В. Нестеров — СССР-эй Худалдаа наймаанай Бүхэсоюзна палатын Президиумэй т... рүүлэгшэ; Ишан Бабахан Ибн А... дул Меджидхан-Муфтий — Дунда Азиин ба Казахстанай мусульманнуудай шажанай управлениин түрүүлэгшэ; Е. М. Жуков—СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн корреспондент; А. В. Сафронов — «Огонёк» журналай главна редактор.

Конференцидэ бэлэдхэл хэхэ с... ветскэ комитет хадаа Азиин оронуудай олониитын түлөөлэгшэдэй конференциин зорилгонуудтай советскэ олониитые hайнаар танилсуулха, тэрэшэлэн конференциин хүдэлмэридэ хабаадахын тулада советскэ делегациие эльгээхэ зорилготой юм.

Бэлэдхэл хэхэ советскэ комитет хадаа Азиин оронуудай олониитын түлөөлэгшэдэй конференци зарлаха талаар секретариадта өөрынгөө т... лөөлэгшэ болгон нүхэр А. В. Сафроновые эльгээхэ гэжэ шиидхээ. Н... диин Дели городто тус секретариат hаяар хүдэлмэрилжэ эхилхэ юм.

Бэлэдхэл хэхэ советскэ комитедэй адрес: Москва, улица Кропоткина, дом № 10.

Ажалшадта хүндэтэй врач

1928 оной намар Закаменай аймагай центртэ үнэгэн захатай дэгэлтэй, үндэр hүсытэй туфлитай, залуу эхэнэр бии болобо.

—Энэ хэн гээшэб, хаанаhаа ерэhэн, ямар мэргэжэлтэй эхэнэр бэ?— гэжэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүд үйлсэдэ тэрэниие харахадаа бэе бэеhээн асуулсадаг hэн.

Тэрэнэй hүүлээр уданшьгүй, «нюдэ эмшэлдэг врач городhоо ерээ»— гэжэ аймаг соо туухаг тараба.

Аймагай центр дээрэ hуудалтай, тэн наhаяа абажа ябаhан Жаркова гэжэ эхэнэр хорин жэлэй хугасаа соо hохор болошоод ябаhан байба. «Оножо ерэхэмни, туршаад үзэхэдэ яаха юм»—гэжэ бодоод, арба гарамагүй наhатай Леонид хүбүүндээ хүтэлүүлжэ, hорьбо—тулгуур тулаанхай, аймагай больница тээшэ гэшхэлбэ.

Больница соо нариихан дуутай эхэнэр дуу гаран, урин дулаанаар угтан абаад:

—Сайн! Эмшэлүүлхэ-аргалуулхаа ерээ гүт?—гэжэ залуу врач асууба.

—Тиимэ hанаатай hэм, — гэжэ Жаркова харюусахатайгаа сасуу, «яагаашье уряалган-илдамхан хүн гээшэб»—гэжэ сэдьхэбэ.

—Эндэ ерээд hуугты!—гэжэ аятай зохид hандали дээрэ hуулгаад, нюдэнүүдынь татажа, үни удаан шэнжэн үзэhэнэйнгөө hүүлээр,—та, үни удаанай харахагүй болошоо байнат, —гэбэ.

—Зүб даа!—гэжэ дуугарhанаа шэхэндээ дуулаад, гэнтэ яахадааньеб, «залдэ гэшэбэ.

—Трахомо!—гэжэ залуу врач дуугараад,— бараг даа, нэгэ хэды hара соо больницада аргалуулха болоо байнат,—гээд, хоёр нюдэндэнь нэгэ-нэгэ дуhал эм дуhаажархиба.

Тэрээнhээ хойшо үдэр hүни үнгэржэ байба. Жаркова больницада эмшэлүүлжэ хэбтэхэ зуураа, «халаг даа! Харгыгаашье бүдэг бадаг хараха болоо hаа, яагаашье ехэ зол hааб!» гэжэ бодоно.

Хэдэн hара соо эмшэлүүлээд, операцида ороhонойнь hүүлдэ харанхышаг таhаг соо оруулжа, нюдэнэйнь боолтые аятайханаар тайлаба.

—Зай, ямар байнаб?—гэжэ залуу врач зөөлэхэнөөр асууба. Жарковагай урдань hэбхэгэрхэн шарахан үнэтэй, сэбэр зохидхон сагаахан шарайтай, залуу эхэнэр энеэбхилhэн нюдөөр хаража байба.

—Оо!—гээд Жаркова койко дээрэhээн бодохоёо hанаба.

—Аалияр, аалияр!

Эмшэлүүлэгшэ Жаркова үшөө этигэжэ ядан, гараа хараадхина.

—Альганаймни хээ— зурлаанууд аржыжа харагдажа байнал! Абаргашамни, намда аша туhа хүргэhыетнай, үе наhан соогоо мартахагүйб!—гэжэ баярлаhандаа залуу врачые тэбэришэбэ.

Тэрэ сагhаа хойшо мэргэжэл ехэтэй залуу врач тухай «hохорые нюдэлүүлхэ, hорогые эбэрлүүлхэ шадалтай, доктор» гэhэн hураг суу нютагhаа нютаг дамжан тараба. hохор хүнүүд хүтэлүүлэн, аймагай больница тээшэ ошожо эхилбэ ха.

* * *

Нэгэ үглөөгүүр залуу врач тэбхэрхэн хайрсаг соо эм домоо, элдэб хэрэгсэлнүүдээ бүридхэн хээд, дүшөөд модоной газар ошохоёо нэгэ үбгэжөөлшэг хүнтэй мордобо.

Залуу врачын тэрэ үбгэнэйдэ ороходонь нэгэ залуу басаган нюдөө боонхой орон дээрээ ори дуун хэбтэнэ.

—Докторнай ерээл даа,—гэжэ мүнөөхи хүн баяртайгаар дуугарба.

—hайн даа!—гээд, тэрэ басаган хүл дээрээ бодоодхино.

—Басаган hуугты, hуугты!—гэжэ залуу врач дуугараад, гараа угаажа, спиртээр аршаhанайнгаа hүүлээр, басаганай нюдэнүүдыень татажа хараад:

—Эмшэлүүлээ гүт?—гэжэ асууба.

—Үгы даа, больницаhаа холо hуудаг аад...—гэжэ гэрэй эзэн хамар дороо гүбэд гэбэ.

—Үгы даа, нюдэндэнь нэгэл таниг-даагүй юумэ түрхижэрхиhэн сараа байна!

—Аа, тиигэжэшье, болоо... Нэгэ зайгуул банди гэнтэ эндэмнай үзэгдөөд, «би яаха аргагүй эмшэ домшо хүн гээшэб! Тан хүртөөжэ, бурханда зальбаржархёол hаамни басагантнай энэ сагтаа үбэшөө гээжэрхихэ» гэхэдэнь, тэрэ газар руу ороhон хара золигто этигэжэ... — гээд, уруугаа харашана.

—Эмшэ банди гэнэ гүт?—гэжэ залуу врачын шэг шарайнь гэнтэ хубилшаба.

—Тиимэб гээ hэл даа.

—Ямар юумэ нюдэндэнь түрхеэб? —гэжэ врач шэшэрэнги хоолойгоор дуугараад, гэрэй эзэн тээшэ шанgаар хараад зогсоно.

—Хэн мэдэбэ! Туулмаг соохоо нэгэл боолтотой юумэ гаргаад, бусалгаhанайнгаа hүүлээр басагандамни нэгэ аяга уулгаад, шабхаруугаа нюдэ руунь хээд, hүүлээрнь нёлбожорхёо hэн.

—Нюдэндэнь гү?

—Тиимэ даа, нюдэндэнь.... Тиигэhээр басаганаймни нюдэн ташага улаан боложо, хабдашоо. Яахашье, аргагүй болоходоо моринойнгоо тухан соо танда гүйлгэшоо hэм. Залуу доктор, хайра хүргэжэ аргалжа үгыт даа,—гэжэ мүнөөхи хүн гуйжа оробо.

Залуу врач тархяа hэжэрээд:

—Ай даа! Тиигэжэ яажа болохоб! Мэхэшэдтэ этигэжэ юрэдөө болохо аал? Басаганайтнай нюдэнэй галые галдажархёо шахуул!—гэбэ.

—Ай зайлуул! Ямар арга...

—Арга гү? Дэлхэй дээрэ манай советскэ медицинэhээ хүсэтэй медицинэ байхагүй... Мэхэшэ гохошо зайгуул бандинар таанарта ямар туhа хүргэхэ гээшэб! Мүнөө басагайнгаа нюдые хараад үзэгты.

—Харажал байнаб!

—Басагаяа нюдэтэй болгохомнай гэжэ hанаа hаа, нэгэ аргынь оложо, намтай сугтань больницада эльгээхэ болоот. Юун гэжэ бодонот?

—Тиигэхэл даа, танай зарлигаар болог!

Залуу врачын ерээ гэхые дуулаад тэрэ шадарай нюдэнэй үбшэнтэй хүнүүд ерэжэл, ерэжэл байба. Нэгэ хоногой турша соо хэдэн олон хүнэй нюдэ эмшэлээд, зариманднь гэртээ байжа эм дуhааха, хүртэхэ, операцида орохо хүнүүдыень аймагай больницада хэбтэхэ гэhэн заабари үгэбэ...

* *

Залуу врачын Улан-Удэ ерээд, республиканска больницада хүдэлмэрилжэ байхадань тэрэнэй адресаар Закаменай аймагhаа конверттэй бэшэг почтоор ерэбэ.

Бэшэгыень уншаад үзэхэдэнь, «залуу доктор, танай аша туhаар, минии басаган нюдэтэй болоод, hургуулида hуража байна. Танда ехэтэ баясанам! Бурят заншалаараа танда юрөөл табии, урагшатай hайнаар ажаллахыетнай, удаан олон жэл соо амар мэндэ ябахыетнай хүсэнэб» — гэжэ бэшэг соо бэшээтэй байба. Тэрэ бэшэг Закаменhаа, мүнөөхи үбгэнhөө ерэhэн байгаа.

Тэрэ бэшэг абахатайгаа сасуу, залуу врач Закаменай аюултай хада хабсагайн эрмэг дээгүүр дамжан, олон дахин мухарижа унаhанаа ой ухаандаа оруулба.

* *

Энэ хэн бэ?—гэжэ асуугаа hаа, Бурят-Монголой республика соо, мүн аяар холууршье мэдээжэ болоhон врач-окулист Екатерина Михайловна Никифорова болоно.

Екатерина Михайловна Никифорова 1903 ондо Якутска республикада Михаил Никифоровичын бүлэдэ түрөө hэн.

1928 ондо Иркутска университедэй медицинскэ факультет дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр, Закаменай аймагта нюдэнэй врачаар эльгээгдэhэн байгаа. Тэндэ гурбан жэлэй хугасаа соо өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилхэ зуураа, олон hохор хүнүүдые аргалжа, харадаг болгоhон байна.

Мүнөө Екатерина Михайловна Бурят-Монголой республиканско больницын главна окулист-врачаар хүдэлмэрилнэ.

—Та, өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэрилhэнhөө хойшо хэды хүниие эмшэлhэн байнат?—гэжэ асуухада «Тэды гэжэ хэлэхэм бэрхэтэй байна даа!» —гээд, Екатерина Михайловна тархяа hэжэрбэ.

—Тингэбэшье hаа, багсаахада...

—Багсаахада гү?—гэжэ бодолто болон hуутараа столойнгоо hугалга соохоо зузаашнаг журнал гаргажа, үни удаан ирасагаан харайнгаа hүүлээр,—хорин долоон жэл соо хүдэлмэрилхэ зуураа, арбан мянган шахуу хүнэй нюдэндэ операци хэhэн байнаб. Тэдэнэй наяад процентнь эдэгэhэн байна,—гэбэ.

—Эрдэм мэргэжэл ехэтэй академик, наян наhатай Филатов намда ехэхэн туhа хүргэнэ даа! Тэрэл гэнэй дүй дүршэлые гүйсэд абаа hаа, —гээд, Екатерина Михайловна баяртай болоно.

Арадай элүүрые хамгаалха талаар олон жэлэй, ашатай hайн ажал ябуулгынь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1948 оной ноябриин 6-най Указаар Екатерина Михайловна Никифоровада БМАССР-эй габьяата врачын нэрэзэргэ олгогдоhон юм. Тэрэшэлэн 1947 ондо РСФСР-эй габьяата врачын нэрэзэргэ олгогдоо hэн.

Екатерина Михайловнагай үбсүүн дээрэнь «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэhэн хоёр орден яларна. Алтаар бэшэгдэhэн Хүндэлэлэй грамотануудаар тэдэн дахин шагнагданхай.

Арадай үнэн сэхэ басаган, Екатерина Михайловна Никифорова hунгуулиин 4-дэхи Улан-Удэ городой Свердловскэ округhоо Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ.

Аполлон ШАДАЕВ.

«... 1960 он хүрэтэр кукуруза таридаг талмайе 28 миллион гектарһаа доошо бэшэ хэмжээнэй болгохо...

Ургаса ехээр үгэдэг ороохото культура болохо кукуруза хадаа манай оронойн али бүхы районуудта тон үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. Механизацилгын хүгжөөд байһан мүнөө үедэ бусад культурануудтай зэргэсүүлхэдэ кукуруза гэшэ ажал ехэтэй культура байхаа болиихой».

(КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолһоо).

КУКУРУЗЫН БАЯН УРГАСА МАНАЙШЬЕ ЭНДЭ АБТАХА

Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз нёдондо кукурузын һайн ургаса абаа. Дүй дүршэл тухайгаа эндэхи колхознигууд хөөрэнэ

«Кукуруза яахадаа үнэтэйб гэхэдэ, ганса культура байһан аад, нэгэ доро хоёр ондоо үүргэ дүүргэнэ — ороохо тарянай резервые ехэдхэнэ, мүн тэрэшэлэн кукурузын эшэнүүд һайн шанартай силос болодог байна. Эдеэшэжэ үрдэсэгүй байха үедөө хадагдадаг кукурузын бүхы талмайе хоёр ондоогоор илгабарилан хуряахада, буурсагуудһаань ороохон гарадаг, мүн эшэнүүдыень хэрһэжэ силос болгон дарахада шэмэтэй һайн тэжээл болодог».

(КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолһоо).

Кукуруза яһала һайнаар ургаха

Манай эндэ кукуруза тарихада яһала һайнаар ургаха байна. Энээниие бидэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл дээрэһээ харанабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай хүдэлмэрэн Чапаевай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель силосэй культурануудые тарихын тулада малажалай фермэнүүд шадар 30 гектар шэнэ газар эльһалаа һэн. Тэрэ газарай гурбанай нэгэ хубида кукуруза тариха гэжэ шиидэһэн байгаабди.

Манай шиидхэбэриие һайшаагаад, МТС-най кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тариха «СКГ-6» маркын сеялкэ эльгээһэн байна. Гүрэнһөө кукурузын 2,5 центнер үрэһэ абаа һэмди. Тиигээд майн 25-да тэрэ 30 гектар шэнэ газараа хахалаад, хонохон хойноно дисковэ лущильнигаар утааша, хүндэлөөшэнь дүрбэ дахин элдүүрилһэн байнабди. Удаань, үрэһэ хүрэнгыень газарай хүрьһэндэ нэгэ жэгдэ гүнзэгыдэ тариха зорилгоор механизаторнууд хүндэ модон балуураар полнёо жэгдэлһэн байгаа. Гушан гектар шэнэ газар 7 үдэр соо элдүүрилэгдээ һэн. Тиигээд июниин 10-да МТС-эй главна агроном нүхэр Кушинай хабаадалгатайгаар кукурузаа таряа һэмди.

Квадратно-гнездовой арга түрүүшынхеэ хэрэглэхэ байгаабди. Тиимэһээ сеялкэшэдээр ябаха хүнүүдээ энэ аргатай һайнаар танилсуулһан байнабди. Нэгэ нүхэндэ 5—6 үрэһэнэй орохоор бодомжолон, гектарта 20 килограмм үрэһэ тариһан байгаабди. Силос дараха, ногоо абаха зорилготойгоор тариһан хадаа нэгэ нүхэндэ үрэһэ иимэ олоор тариха ёһотой юм.

Зүб квадрат болгохын тулада маркероо тааруулжа ядажа, түрүүшээр нилээд туляа һэмди. Тиибэшье 9,75 гектар дээрээ кукурузые нэгэ үдэр соо тарижа дүүргэһэн байнабди. Тарилга хэһэнэй һүүлээр тарилганай тэгшэлэгдээ һэн.

Удаань кукурузынгаа эшэнүүдэй гарахые нилээд хүлеэжэ ядабабди.

Тарилга хэһэнһээ хойшо 20 хоног болод байхада полимнай нэгэ ногоогоор хүхэржэ захалаа. Тиигээд кукурузын эшэнүүд ехэ түргөөр ургаһан байна. Гэбэшье, бүхы поли дээрэ квадрадууд боложо шадаагүй, тиимэһээ утааша, хүндэлөөшэнь машинаар элдүүрилхын аргагүй байгаа һэн. Энэ ушарһаа бидэнэр полиёо нэгэ тээшэнь культиватораар элдүүрилхэ гэжэ шиидэһэн байнабди. Иимэ элдүүрилгэ хэхэдэмнай кукурузын эшэнүүд 40—50 сантиметр үндэр болоод, һайнаар үндэһэлэөд байгаа һэн. Элдүүрилгэ хэһэнэймнай һүүлдэ ехэ түргөөр ургажа, 15 хоноод байхада намаануудайнь хоорондуур кукурузын эдеэнүүд бии болоо һэн. Тиигээд кукурузын эшэнүүд метр хахад, хоёр метр үндэртэй болоод байба. Нэгэ уурхайһаа ехэ ехэ намаануудтай 4—5 эшэ гараһан байна.

Удаанньгүй, ургасаяа хуряажа, силос дараха үе болобо. Силосэй культурануудые хуряахаар тааруулагдаһан комбайнаараа наран сэсэг хуряажа байгаа һэмди. Ондоо аргын үгы хада виндроуэроор хуряаха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Теэд, кукурузын эшэнүүд бүдүүн ба утанууд тула энэ машинаар хуряахада ехэ хүндэ байхаһаа гадна, гээлтэдэ ородог байба. Тиихэдэнь тракторна сенокосилка нэмэжэ табяа һэмди. Сенокосилкаар сабшагдаһанайнгаа һүүлдэ кукурузын эшэнүүд морин тармуураар, мүн гар тармуураар хуряагдажа абтаа. Зүгөөр, хэды оролдобошье, горьтой ургасаяа гээлтэдэ оруулһан байнабди.

Харин кукурузын набша намаанууд үнжэгэн зөөлэхэн тула түргэнөөр хатажа бутардаг, тиимэһээ ехээр гээлтэ хоролтодо ородог байна. Нёдондо бидэнэр ургасынгаа лаб дүрбэнэй нэгэ хубиие газартань үлөөһэн байгаа хабди. Юуб гэхэдэ, кукурузын ургажа байхада гектарһаа 300 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряагдахаар багсаагдаа һэн.

Хуряаһан ургасаяа 2—3 хоног соо силос болгон дараһан байгаабди. Силосэймнай нүхэн шулуун ханатай һэн. Силосээ дараад, һайнаар хушаа һэмди.

Саашадаа бидэнэр силос дарахын тулада кукурузые ехээр таридаг болохобди. Яахадааб гэхэдэ, кукуруза тарилгые саашадань үргэдхэхэ тушаа партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүд дотор онсо тэмдэглэгдээ. Саашадаа ниитын малые хүсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээлээр хангахын тулада кукурузые хүдөө ажахын олонхи районуудта таридаг болохо гэжэ шиидхэгдээ. Кукурузын хүсэд эдеэшэхэгүй газарта ороохонойнь эдеэгээ татажа байха үедэ эдеэснь эшэ намаануудһаань аминдань хуряажа, силос дарахада хамаагүй гэжэ Пленумэй шиидхэбэринүүд дотор хэлэгдэнэ.

Манай Бурят-Монголдо нютаг нютагай эрхэ байдалые хараадаа абажа, кукуруза тарилгын, тэрэниие ургажа байха үедэнь харууһалгын, хуряалгын агротехникые нариинаар сахяа һаа, гектарһаа 400—500 центнер гү,али үшөө дээшэшье кукурузын ногоо хуряажа болохо байна.

О. Непомнящих,
Үшөөтэйн МТС-эй агроном.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүүлэгшэ И. Силинский үнгэрэгшэ намар ургаса хуряалгын урда тээ кукурузын тарилга соо байна. М. Хезретовэй фото.

Үнеэднай һү ехээр үгэдэг болоо

Нёдондо манай колхоз силос дарахын тула арбаад гектарта кукуруза тариһан байна. Манай эндэ кукуруза ургаха юм, энэмнай тиимэ шэмэ ехэтэй ургамал юм гэжэ бидэнэр урдань оройдоошье мэдэдэггүй байгаабди. Харин үнгэрэгшэ зундаа кукурузымнай тарилгаһаа һайн ургаса гараһан байна. Тэрэнэй хуряагдаһанай һүүлээр, һуури дээрэнь намартаа үнеэдээ адуулһамнай кукурузын үлэһэн эшэ, намаануудые ехэ дуратайгаар, хогшье үлөөнгүйгөөр эдижэрхидэг байгаа. Кукурузын эшэ, намаануудые эдихэдээ үнеэд гансата һү ороһон байна. Би нёдондо сентябрь һарада бүхы үнеэдһээ хамта 1000 литр үлүүтэй һү һааһан байгаа һаа, октябрь һарада 1600 литр һү һаагаа һэм. Зарим үнеэдни, жэшээлхэдэ, «Алька», «Дочь» гэжэ үнеэд кукурузын поли дээрэ бэлшэжэ байхадаа сүүдхэ соогоо 15 литр хүрэтэр һү үгэдэг һэн.

Кукурузаар дараһан силосээ январь һарын тэн багаар нээжэ, үнеэдтээ эдюулжэ байнабди. Силос боложо дарагдахадаа кукурузын эшэ, намаанууд бүришье амтатай болодог юм байна. Тэдэниие үнеэд аргагүй дуратайгаар эдижэ, һү ехээр үгэдэг болоно. Хожоржо, сүүдхэдээ литрһээ дээшэ һү үгэхэеэ болиһон зарим үнеэд силос эдимсээрээ 6—7 литр һү һаалгадаг болоо. Би декабрь һарада бүхы үнеэдһээ 740 литр һү һааһан байгааб. Тугаллаха хэдэн үнеэдни шэргэжэ, январь һарада үсөөн үнеэдые һаагаашье һаа, 960 литр һү һааһан байнаб.

Саашадаа манай колхоз кукуруза ехээр таридаг болохо ёһотой. Би КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 литр һү һааха уялга абанаб. Энээнээ дүүргэжэ шадахаб.

А. Югова, һаалишан.

Манай мүнөөдэрэй зорилго

Урдань манай колхозой ниитын ажахы тон удаанаар хүгжэдэг байһан юм. Ороохо тарянай ургаса дээшэлдэггүй, малһаа ашаг шэмэ багаар абтадаг байгаа. Жэл соо үнеэн бүриһөө арайхан гэжэ 300—400 литр һүн һаагдадаг, хонин бүриһөө килограммһаа үлүүтэйхэн ноохон хайшалагдадаг бэлэй. Харин партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанай һүүлдэ манай колхозой гэшүүд ойрын жэлнүүдтэ ниитынгээ ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ шиидээд, шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Ажахын гол һалбари болохо малажал хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаа һэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхознигууд һайнаар хүдэлмэрилжэ, ороохо тарянай муу бэшэ ургаса хуряагаа, малай ашаг шэмэ нилээд дээшэлүүлээ.

Саашадаа малайнгаа тоо толгойе олошоруулхын, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын тулада тэжээлэй база байгуулха шухала. Энэ ушарые хараадаа абажа, сабшалангайнгаа ургасые дээшэлүүлхэтэеэ хамта тэжээлэй болон силосэй культурануудые ехээр таридаг болохо гэжэ шиидхэгдэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэнэр манай эндэ түрүүшынхеэ кукуруза тарижа туршаха гэжэ шиидэһэн байнабди.

Кукуруза таряад, эдеэшээшьегүй һаань, ногооень хуряажа, силос дараха зорилготой һэмди. Кукурузын эшэ намаануудые үнеэдэй ехэ дуратайгаар эдидэг, һү үгэлгэеэ эрид дээшэлүүлдэг байһаниинь мэдээжэ. Тэжээлэй болон ороохото бусад культурануудта орходоо кукуруза үндэр эшэнүүдтэй, ута намаа набшануудтай байдаг. Тиимэһээ силостэ оруулагдаха хэдэн зуун центнер ногоо гектар газарһаа абажа болохо байна. Бидэнэр нёдондо кукуруза тарихадаа манай эндэ һайнаар ургаха гэжэ балай этигэдэггүй һэмди. Юуб гэхэдэ, урзанда хүршэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозойхид кукуруза таряад, өөдтэй ургаса хуряагаагүй юм. Тиибэшье, туршаад үзэхэ гэжэ шиидэһэн байнабди. Тиин арбаад гектарта таряад, гектар бүриин 250—260 центнер силосэй ногоо хуряагаабди. Гээлтэ хоролтодо оруулаагүй һаа, үшөө ехэ ургаса хуряамаар байгаа. Манай эндэ кукуруза тарихадаа нютагайнгаа эрхэ байдалые хараадаа абажа агротехническэ заабаринуудые нариинаар сахиха хэрэгтэй. Гадна, газарыень шэлэжэ, һалхиниһаа далда, хүрьһэ һайнтай полидо тариха шухала.

Нёдондо бидэнэр нэгэ талаараа хадатай, нүгөө талаараа шугы бургааһатай, нэмэри далда Хайласка гэжэ газарта шэнэ газар элдүүрилжэ, кукуруза тариһан байгаабди. Тэрэмнай Зэдэ мүрэнэй эрье шадарай, нугын хүрьһэ һайнтай газар юм.

Ингэжэ бидэнэр нёдондо Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнуудтай хамта кукуруза тарижа, яһала һайн ургаса хуряаһан байнабди. Тэрээгээрээ нилээд ехэ хэмжээнэй силос дараһан байнабди. Малшаднай силосээ нээжэ, үнеэдтээ эдюулжэ эхилһээр үнихэнэй. Кукурузын эшэ намаануудаар дараһан силосые үнеэдэй дуратайгаар эдихэ гээшэнь аргагүй. Үнеэдэй һү үгэлгэ горьтойгоор дээшэлээ. Кукурузаар дараһан силосые мүн хонид ехэ дуратайгаар эдидэг байна. Һүүлэй үедэ хүсэ шадал муутай хонидто силос эдюулжэ байнабди.

Үнгэрэгшэ январь һарада КПСС-эй ЦК-гэй Пленум боложо, ниитын малда тэжээлэй база байгуулхын түлөө саашадаа кукуруза ехээр таридаг болохо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулаа. «Кукуруза яахадаа үнэтэйб гэхэдэ, ганса культура аад, нэгэ доро хоёр ондоо үүргэ дүүргэнэ: ороохо тарянай резервые ехэдхэнэ, мүн тэрэшэлэн кукурузын эшэнүүд һайн шанартай силос болодог байна» гэжэ Пленумэй тогтоол дотор хэлэгдэнэ. Оронойн олонхи районуудта кукуруза таридаг болохо гэжэ шиидхэгдээ. Энэ тон зүб. Бидэнэр энэ жэлдэ адагынь 25—30 гектарта кукуруза тариха зорилготойбди. Наран сэсэгэй тарилгые хорогоод, кукуруза ехээр тариха болохобди. Мүн бидэнэр үрэһэ абахын тулада 3—4 соото газарта кукуруза тариха һанаатайбди. Гадна, арба гаран гектарта шэмэтэ бусад культурануудые, 450 гектарта зелёнко, 800 гектарта овёс тариха байнабди. Ингэжэ бидэнэр саашадаа үнеэн бүриһөө 1000—1500 литр һү һаадаг, хонин бүриһөө 3—4 килограмм ноохо хайшалдаг болохын тулада тэжээлэй база байгуулха, илангаяа шэмэтэ тэжээл болохо кукурузые ехээр таридаг болохо гэжэ шиидээбди. Кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарижа, ряд хоорондынь элдүүрилгые механизмын, хүсөөр хээ һаа, тон хямдаханаар ехэхэн шэмэтэ тэжээл бэлдэгдэхэ байна.

Мүнөө кукуруза тариха полинууд дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байнхай. Энэ жэлдэ бидэнэр кукурузын гектар бүриһөө 350—400 центнер ба тэрээнһээ дээшэшье силос дараха ногоо хуряаха зорилготойбди.

Ниитын малые шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангахын тулада бидэнэр кукуруза тарилгаяа жэл бүри саашадань үргэдхэхэ зорилготойбди.

И. Плюснин, колхозой түрүүлэгшые малажалай талаар орлогшо.

УДЭШЭЛЭН ГУУРТЭДЭ

Удэшэ боложо байба. Малшад ехэл бушуугаар хүдэлмэрилжэ, үнеэдээ эдеэлүүлнэ. Зарим нэгэнииинь үбһэ солоомо зөөнэ, нүгөөдүүлынь хашаа хоройнуудай газаагуур байһан үнеэ буруунуудые оруулна. Үнеэдээ һаажашье эхилһэн хүнүүд бии хэбэртэй.

Эгээл энэ үедэ ногооботор шараһан силос ута гэгшын хайрсагтай тэргэ дээрэ обойтор тээһэн хүн үнеэдэй хашаагай үүдэндэ туласа ерээд, үүдэ нээжэ оруулба. Энэмнай гүүртые даагша Сергей Михайлович Стряпунин байгаа.

— Үнеэдээ саашань туугаад байгаарайгты даа, кормушканууд соонь хэжэ үгэе!—гэжэ Сергей Михайлович һаалишадтаа хэлэнэ.

Оройдоо һаяхан лэ һэр һэрхэн хүсэжэ захалһан үдэшын жабар наранай баруун хярын орой дээрэ шохо багаар улам шангалажа, Зэдын гол руу манаран тооһорно.

—Манайшни эндэ үдэшэ болохолоор ходол иигэжэ байдаг юм. Үшөө энэтнай бараг лэ байна гээшэ, иигээд хабар болохолоор үдэр бүриингүй элһэ шоройгоор һалхилха,—гэжэ гүүртын һаалишан, аймагай Соведэй депутадта кандидат Анна Андреевна Югова хэлэнэ. Кормушканууд соо хэгдэһэн хонишуухан үнэртэй силосые үнеэд урдилдэжэ байгаад, ехэл хомхойгоор эдинэ.

—Энээхэниини малай эгээл сахарынь гээшэ бишу даа,—гэжэ Сергей Михайлович хэлээд, кормушка соохоо нэгэ адха силос абажа, үнэрдэхэ зуураа:—Үнэрынь... эгээл эһээнэй талхан шэнги,—гэнэ.

Үнеэ һаалга эхилэнхэй. Хүнгэн сагаан хүнэгүүд соо эндэшье, тэндэшье һү хүүсэ һааханы дуулдана. Зарим һаалишадай хүнэгүүдээ дүүргэжэрхёодшье ябахань харагдана.

Үбэлэй наран хадын саагуур орожо, газаа бүрыжэ захалба.

Хоёр залуухан басагад бэшэнһээ хожомдоод, ехэл яаралтайгаар, гүйдэлөөрөө ябажа, үнеэдээ һаана.

—Надя, шиниин хэды үлөөб?—гэжэ нэгэниинь нүгөөдэдөө хандана.

—Гурба. Шиниин?

—Баһа гурба. Малаагшанһааш мүнөөдэр хэды литр гарааб?

— Долоо-найма болоо бэшэ гү даа. Хүнэгөөрөө дүүрээшье тооной. Агитатор хэдыдэ ерэхэ гээ бэлэй? Наймада гү? Түргэхэнөөр лэ һаагаад ошохо байна даа.

—Үгы, Надя, шимнай тээсэгэндээ үнеэдни үбһэ, солоомо эдеэд байхадаа һү гаранагүй гэжэ хэлэдэг һэмнайн. Мүнөө тэдэшни һү ороод байна гү?—гэжэ нүхэрынь асууна.

—Кукурузаар дараһан силос эдихэдээ үнеэднай һүтэй болоо ха юм,—гэжэ Надинь харюусана.

Һаалишадай үнеэдээ һаажа дүүргэжэ байха үедэ арбаад наһатай басаган хорой дээрэ гараад:—Гэртээ орогты. Анна Ивановна ерээ!—гэжэ ооголбо.

...Гэр соо уни бутарма дулаахан. 20 гаран хүн сугларанхай.

—Зай нүхэд, мүнөөдэр партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсахабди,—гэжэ суглараашадта залуухан эхэнэр хандана.

—Ойрын жэлнүүдтэ орон доторoo эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын тулада саашадаа тарянажал болон малажал хүгжөөлгөөр хараалагдаһан асари ехэ программые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхы оролдолгоёо гаргахыень колхознигууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдые КПСС-эй ЦК-гэй Пленум уряална,—гэжэ агитатор газетэ дээрэһээ уншана.

—КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо оронойн хүдөө ажахыда ехэхэн хубилалтанууд болоһон байна,—гэжэ тэрэ саашань хөөрэнэ. Саашадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай эрид түргэнөөр хүгжөөгдэхэ арга боломжонууд бии болгогдоо. Манай промышленность гансахан үнгэрһэн жэл соо хүдөө ажахыда 15 хүсэтэй аяар 137 мянган трактор үгөө...

—Хэды, хэды?—гэжэ хойгуур һууһан залуухан хүбүүн асуугаад абана.

—Зуун гушан долоо мянган.

—Оһоо!—гэжэ тэрэ хүбүүн тархяа һэжэрээд, —баһал олон байна даа,—гэжэ нэмээнэ.

—Гадна, 46 мянган пропашной трактор, 37 мянган комбайн болон хэдэн зуу мянган бусад машина, зэмсэгүүдые хүдөө ажахыда эльгээһэн байна. Тиихэдэ промышленностьһаа хэды зуу мянган хүн хүдөө ажахыда хүдэлмэрилхэеэ ерээ гээшэб!

—Зай нүхэд, ниитын малда тэжээлэй база байгуулха тушаа Пленум дээрэ ямар шиидхэбэринүүдэй абтаһан тухай мүнөөдэр хөөрэлдэхэ байнабди,—гэжэ агитатор хэлээд, газетээ саашань уншана:

«...—Партиина, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай олохон хүтэлбэрилэгшэд малажалые хүсэд хүрэхэ концентрированнэ, шэмэтэ болон ногоон тэжээлээр хангаха хэрэгтэ кукурузын удхашанарые тоодоггүй байгаа...

...Кукуруза тарилга дээрэ һайнаар шалгагдаһан квадратно-гнездовой арга, тэрэниие комбайнаар хуряалга хадаа кукуруза тарилгые хүгжөөлгын ехэхэн арга боломжые харуулна, тарилгын хойноһоо харууһалгые, ургаса хуряалгые хүсэд механизацилха, энэ культурые тарилгада ажалай гаргашые хороохо, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ ба малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ кукурузые гол культура болгохо арга олгоно».

—Зүб даа! Тон лэ зүб гээшэ, —гэжэ агитаторай урда һууһан нэгэ малша үбгэн хэлэбэ. — Бидэнэр, манай эндэ, Сибирьтэ үнгэрэгшэ жэлдэ кукуруза таряад, энэ, намаагаарнь яһала ехэ силос даража, мүнөө тэрэнээ малдаа эдюулжэ байхадаа магтажа баранагүйбди. Оронойн олонхи районуудта энэ культурые ехээр тариха гэжэ парти, правительствын шиидхэһэниинь тон лэ зүб гээшэ.

—Саашадаа силос дараха гол ургамалнай кукуруза болохо байна гэжэ бодоноб. Ургаса гээшэнь... дундуурнь морёор ябаһан хүн харагдахашьегүй гэхээр. Шэмэтэй, хоол болостой. Бидэнэр мүнөө үнеэдтээ кукурузын силос үгэхэдөө тэдэнэйнгээ һү орохыень харана гээшэбди. Зарим үнеэднай сүүдхэдээ литрһээ саана гарахаяа болиһон аад, мүнөө 7—8 литр һү үгэнэ,—гэжэ һаалишан Антонина Гонтова нэмээнэ.

—Манай колхоз энэ жэлдэ хэды гектар кукуруза тариха гэжэ байнаб, Анна Ивановна, мэдэнэгүй гүт?

—Хорин таба-гушан гектар тарихаар хараална ха.

—Үшөөл бага байна даа. Һаяар артелиимнай тоосоото-һунгуулиин суглаан болохонь. Тэрэ суглаан дээрэ бидэнэр һаалишад горьтойгоор хэлэхэл болообди. Хамаагүй, дүшэтабиншье гектар таряа һаа, үлүү болохогүй. Зүгөөр тарилгада эртээнһээ бэлдэжэ, үрэһэ хүрэнгэ тухайгаа бодожо үзэхэ, дутуу һаань, захиха, тарилга хэхэ газараа бэлдэхэ хэрэгтэй.

—Ааляарыт даа, Анна Ивановнадаа, оройдоо хэлүүлнэгүйлта,—гэжэ нэгэ үбгэжөөл һануулба.

—Нээрээшье, Анна Ивановна, үргэлжэлүүлэгты. Битнай һанаһанаа табижархёогүйдөө оройдоо болидоггүй хүмби, хүлисэгты,—гэжэ нөөхи эхэнэрнай дуугай болоно.

—Хамаагүй, хамаагүй. Һанаһанаа хэлсэжэ байгаад хөөрэлдэхэбди. Зай, саашань шагнаад байгты. Энэ тогтоол соо нэгэ газарта иигэжэ хэлэгдэнэ: «Кукурузын тарилгые үргэдхэлгэ хадаа ороохо таряа үйлэдбэрилгын ехэхэн резерв мүн. Һүүлэй жэлнүүдтэ олохон нютагуудта кукуруза тарилгаар олдоһон дүй дүршэл хадаа энэ үнэтэ, ургаса ехэтэй культурые хүдөө ажахын бүхы тооной районуудта ехэ хэмжээтэйгээр тарижа болохо ба таригдаханшье ёһотой гэжэ харуулна. Кукурузын хүсэд эдеэшэхэгүй, ороохон болгожо хуурайгаар хуряаха аргагүй газарта буурсагайнь эдеэгээ татажа байха үедэнь силостэ хэрэглэжэ болохо».

—Зүб даа, манай эндэ хүсэд эдеэшэхэгүй һэн хойнонь эдеэснь набша намаануудһаань амяарайнь силос болгохоһоо һайн юумэ байхагүй, —гэжэ Сергей Михайлович ехэл хапангяар хэлэнэ.—Нёдондо эдеэгээ һаял татажа байха үедэнь хуряажа, энэ намаануудтайнь сугтань силос дараа һэмнайбди. Амяарайнь даража болохо ха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой эрхим һаалишан А. Югова кукурузаар дарагдаһан силос малдаа эдюулжэ байна. С. Яхногой фото.

Ингэжэ Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой һү ехэтэй үнеэдэй гүүртын һаалишад кукурузын тарилгые саашадань үргэдхэхэ тухай, мүн СССР-эй Верховно Соведэй сессиин шиидхэбэринүүд тухай агитатор, багша Анна Ивановна Елисеевататайгаа үдэшэ оройхон болотор хөөрэлдэжэ һуугаа һэн. Һүүлээрнь Боянска долоон жэлэй һургуулиин һурагшад малшадта һонирхолтой концерт харуулаа.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ, манай тусхай корреспондент.

Ялта. Крымдэ энэ жэлдэ плангаяа дулаан үбэл боложо байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Горняк» гэжэ санаторидо амаржа байһан шахтёрнууд.
ТАСС-эй фотохронико.

Малшадай культурна гуламта

Курумканай аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз племенной МТФ-гэй дэргэдэ культбаза эмхидхээ. Тэрэнь мүнөө малшадай ёһото культурна гуламта болонхой. Культбазые даагша нүхэр Доржиевай хүтэлбэри доро тэнлэхи агитаторнууд мүнөө һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Агитаторнууд һүүлэй үедэ РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын Дүримүүдтэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Г. Ц. Цыдынжаповай, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Д. Т. Раднаевай болон бусадай автобиографинуудтай һунгагшадые танилсуулаа. Мүнөө тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудые, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдые, Н. С. Хрущевой элидхэлые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа захалаа.

Малшад сүлөөтэй сагтаа агитаторнуудай хөөрэлдөө шагнахаһаа гадна, культбазын библиотекэһээ һонин һонин номуудые, газетэ, журналнуудые абажа уншадаг, шатар даамаар наададаг юм. Мүн тэнлэ үе үе болоод гаргагдадаг ханын газетые һонирхон уншадаг байна.

В. Будаев.

Залуушуул жэшээ харуулна

Сэлэнгын аймагай Зүй-һүтэйн долоон жэлэй һургуулиин багша нүхэр М. Макавеева Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организациин секретаряар томилогдоод, оролдосотой һайнаар ажаллажа байна. Хоёр һарын турша дотор түс организаци ВЛКСМ-эй гэшүүдэй зэргэдэ 9 хүниие гэшүүн болгожо абаба. Тэдэнэй тоодо эрхим һаалишад, хонишод болон тугалшад бии. Комсомолецууд малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ колхоздоо ниилээд туһаламжа үзүүлнэ. Жэшээнь, Уласта гэжэ нютагта оршодог малай 2 гүүртэнүүдые шефтээ тэдэнэр абаһан байна. Энээнһээ гадна, нүхэр М. Макавеевагай үүсхэлээр комсомолецууд Хабшуу гэжэ газарта эмхидхэгдэһэн культбазын гэрые, байшые дулаалһан, сагаадаһан ба плакат, лозунгнуудаар шэмэглэн гоёоһон байна.

Нүхэр М. Макавеевагай һайн агитатор байһан тула колхозой партийна эхин организаци клубай дэргэдэхи агитпунктые даагшаар ажаллахыень тэрээндэ дурадхаһан байна. Мүн партийна организациин энэшье даалгабариие тэрэ һайнаар дүүргэнэ.

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада зорюулагдаһан уряа лозунгнууд, плакадууд агитпункт соо хадагдаа, тэндэ дежурлаха хүнүүдэй список бэшэгдэжэ үлгэгдөө, шатар даам, домино болон хүгжэмэй инструментнүүд эмхитэй зохидоор табяатай. Һунгагшад агитпунктда ерэжэ һунгалта тухай мүн бусадшье олон темэнүүдээр лекци, хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг байна.

П. Ангаров.

Агын һонинууд

МИЛЛИОНЕР КОЛХОЗУУД ОЛОШОРНО

Жэл ерэхэ бүри округой колхозуудай нийтын баялиг ургажа, колхознигуудай ажана тэнигээн байдал улам һайжарна. Үнгэрэгшэ жэлдэ округой 30 колхозуудай 23-ниинь миллионһоо үлүү түхэригэй олзо абаһан байна. 1952 онтой сасуулбал, миллионер колхозуудай тоо 14 дахин олошороо, тэдэнэй мүнгэн олзонь хамта дээрээ 16,4 миллион түхэригөөр ехэ болоо. Могойтын, Хангилай, Агын ба Ононой МТС-үүдэй харьяата колхозууд бултадаа миллионернүүд болонхой.

АЖАЛТА ҮДЭРТЭ ОЛЗО ЕХЭЭР ХУБААНА

Могойтын районой Хара-Шэбэрэй сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь СССР-эй Верховно Соведэй депутат Бальжинима Мажиев) 1954 ондо 3 миллион 70 мянган түхэригэй мүнгэн олзо абаа. Тиин ажалта үдэр бүхэндэ 10 түхэриг 10 мүнгэ хубааһан байна.

Хонишон Лхамажаб Найманова ажалта үдэртөө 34784 түхэриг мүнгэ, мүн ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 12 толгой хонин абаба. ОТФ-е даагша Д. Санжиев 31400 түхэриг мүнгэ, олон пүүд орооһо таряа болон бусад продуктнуудые абаа.

Колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ хамтадаа хоёр миллион шахуу түхэриг мүнгэн хубаагдаһан байна.

АЖАЛАЙ НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ

«Коммунизм» колхозой (Могойтын район) 80 гаран малшад эрхим ажалайнгаа түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 97 хонин, 18 поршоонхо, 21 тугал абаһан байна.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан гахайшан Цыремпилова гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө 9 поршоонхо абаа. Эбэртэ бодо малай фермые даагша Чимит Цыреновтэ 10 тугал, хонишон Даба Нимаевта 7 хонин хүртөө.

МАЛАЙ БАЙРАНУУДЫЕ ОЛООР БАРИБА

Үнгэрэгшэ гурбан жэлэй туршада округой колхозууд үхэрэй 76, тугалай 65, хурьгадай 261, моридой 6, гахайн 4 байра бариһан байна. Малшадай байха 328 шэнэ гэр ашаглалгада оруулагдаа. Малай байрануудые бариха талаар «Победа», «КИМ», Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозууд горьтойхон хүдэлмэри хээ.

17 МЯНГАН ГЕКТАР ШЭНЭ ГАЗАР ХАХАЛАГДАА

Үнгэрэгшэ жэлдэ округто 17 мянга гаран гектар шэнэ ба боро газар хахалагдаа. Шэнэ газар ашаглаха түсэб хоёр хахадһаа үлүүгээр дүүргэгдээ.

Партиин уряагаар округой МТС-үүдтэ 600 гаран хүн ерэһэн байна.

РАЙОННО ЦЕНТРНҮҮД БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛОНО

Округой районно центрнүүд жэл ерэхэ тудам болбосон түхэлтэй, улам гоё һайхан болоно. Ага, Могойто гэжэ һууринуудта һургуулиин типовой 2 дабхар байшангууд баригдаа. Ага һууринда артезианска худаг малтагдажа байнхай. Гурбан районой центрнүүдтэ хамтадаа мянга шахуу квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаһан байна. Мүн районно центрнүүдтэ модод олоор таригдаа.

Д. Найданов,
Д. Жапхандаев.

Атомна зэбсэг хорихые хитад арад эринэ

ПЕКИН, февралиин 16. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор атомна зэбсэг хорихые ба тэрэнэй запасуудые усадхахые эриһэн венскэ хандалгада Пекиндэ хоёр үдэрэй турша соо 526 мянган хүн гар табяа.

Столицын хүдэлмэришэд, албахаагшад, һурагшад, город шадарай деревнинүүдэй таряашад хандалгада гар табина. Хандалгада гар табиха зуураа, инженер-барилгаша Ли Ши-фу нигэжэ мэдүүлээ: «Бидэнэр столицадаа ехэ театр барижа байнабди. Энэ театр пекинецүүдэй омгорхол болохо байна. Бидэнэр үшөө хэдэн олон гоё һайхан байшангуудые барихабди. Манай зохёон байгуулһан юумэнүүдые эбдэн һандаргахын тулада атомна зэбсэг хэрэглэхэ арга американска эзэрхэг түримхэй этэгээдүүдтэ бидэнэр олгохогүйбди».

Дэлхэйн арадуудта хандаһан хандалгада үсэгэлдэр ба мүнөөдэр Хитадай арадай университедэй, пекинскэ университедэй болон бусад дээдэ һургуулинуудай хэдэн олон мянган студентнүүд ба һурагшанар гар табиһан байна.

Советско-японско харилсаанууд тухай

ШАНХАЙ, февралиин 16. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Японидо байдаг советскэ түлөөлэлгын зургаанай толгойлогшо Домницкий японско премьер-министр Хатояматай хоёрдохёо мүнөөдэр уулзаа. Гадаадын политикын асуудалнуудай талаар премьер-министрын советник Арата Сугихара уулзалга дээрэ байлсаа.

СССР-тэй харилсаануудаа һайжаруулха тухай хэлсээнүүдые хэхэ тушаа Японии правительствын нотые СССР-һээ ООН-эй дэргэдэ байдаг түлөөлэгшэ Соболевто Японоһоо ООН-эй дэргэдэ байдаг саг үргэлжын ажаглагша Савада февралиин 5-да барюулһан байгаа. Советскэ түлөөлэгшэ энэ нотодонь Советскэ правительствын үгэһэн харюуе уулзалгын үедэ Хатоямада дамжуулһан байна.

Иранда Советскэ Союз туһаламжа үзүүлбэ

ТЕГЕРАН, февралиин 16. (ТАСС). Иранска Азербайджанда орооһото культурануудай ургасын муу байһан ба орон дотор эдеэ хоолой зүйлнүүдэй дуталдадаг болоһон дээрэһээ 10 мянган тонно шэниисэ Иранда үгэхэ гуйлтатайгаар Советскэ правительстводо иранска правительствын хандаһаниинь эндэ мэдээжэ болоо.

Энэ гуйлтыень Советскэ правительство хангаһан байна. Иранда 10 мянган тонно шэниисэ худалдаха ба тэрэниие 1955 оной февраль—мартын турша соо дамжуулан үгэхэ тухай договор СССР-һээ Иранда байдаг худалдаа наймаанай түлөөлэлгын зургаан гадаадын худалдаа наймаа эрхилдэг иранска обществотой февралиин 15-да баталаа.

Чехословакиин ба Бирмын хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээн баталагдаба

ПРАГА, февралиин 16. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор, Чехословакиин ба Бирмын хоорондо худалдаа наймаанай удаан болзорой хэлсээн, мүн түлөөһэн тухай хэлсээн Прагада баталагдаа. Энэ хэлсээнэй ёһоор Чехословаки хадаа элдэб түхеэрэлгэнүүдые, машинануудые, хүнгэн промышленностиин бүтээһэн зүйлнүүдые Бирмада худалдаха юм. Бирма хадаа рис, фураж, каучук, вольфрам гэхэ мэтые Чехословакида худалдаха байна.

Индонезиин премьер-министртэ Хо Ши Минэй эльгээһэн бэшэг

ХАНОЙ, февралиин 16. (ТАСС). Вьетнамска информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Бандунгда зарлагдахаар хараалагдаһан, Азиин ба Африкын оронуудай конференцидэ хабаадалсахые уриһан уряалдань харюу болгон Индонезиин премьер д-р Али Састроамиджойодо февралиин 12-то Хо Ши Мин бэшэг эльгээгээ. Энэ конференцидэ хабаадалсаха тухай уряалые Вьетнамай Демократическа Республикын правительство хүлеэн абаба гэжэ президент Хо Ши Мин мэдээсэһэн байна.

Бүхы оронуудай эхэнэрнүүд дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахые хүсэнэ

МДФЖ-гэй Соведэй сесси дүүрэбэ

ЖЕНЕВА, февралиин 16. (ТАСС). Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа Федерациин (МДФЖ) Соведэй 5-дахи сессиин хүдэлмэриин дүүрэһэнтэй дашарамдуулагдан февралиин 14-дэ Женевэдэ пресс-конференци болоо.

Пресс-конференци дээрэ иимэ мэдээсэл хэгдээ. 45 ороной эхэнэрнүүдэй организацинуудай түлөөлэгшэд сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Эб найрамдалые аршалан хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө политическэ үзэл бодол ба элдэб шажанда шүтэлгэһөө хамаархангүйгөөр бүхы оронуудай болон нацануудай эхэнэрнүүдэй бата нэпэдэлтэйгээр тэмсэл хэхэ уряатайгаар сесси үнгэрһэн байна.

Сесси хадаа федерациин ажал ябуулга ба өөһэдынгөө эрхын түлөө болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө эхэнэрнүүдэй тэмсэл тухай Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа Федерациин генеральна секретарь г-жа А. Мишеллын элидхэлые, тэрэшэлэн Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа Федерациин Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Эжени Коттоной элидхэлые шагнаһан байна.

Федерациин Гүйсэдкомой вице-түрүүлэгшэ Н. Поповагай хэлэһэн үгые сессидэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан Деклараци тухай тэрэ мэдээсэһэн байна.

Европын, Азиин, Африкын элдэб оронуудай, Латинска Американ оронуудай делегадууд сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, эдэ оронуудта боложо байһан эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн тухай, парижска хэлсээнүүдые эсэргүүсэн атомна зэбсэг хорихын түлөө, буу зэбсэг нийтэ дээрэнь хороохын түлөө, уласхоорондын бүхы арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө бэшэгүүд доро гар табилганууд болодог тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа Федерациин Декларациие сессидэ хабаадагшад нэгэн дуугаар батала абаа. Федераци хадаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой шиидхэбэринүүдые, тэрэшэлэн хүүгэдые хамгаалха талаар эхэнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессые энэ оной июльдэ зарлаха тухай Хандалгые дэмжэһэн байна.

Энэ Хандалгые батала абажа, сессидэ хабаадагшад бүхы оронуудай хэдэн миллион эхэнүүдэй дура зоригые мэдүүлһэн байна. Энэнь юун дээрэһээ харагдааб гэхэдэ, конгрессые зарлаха тухай дурадхалые тэдэнэр ехэ зоригжолтойгоор ба дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Тэрэнһээ гадна, энээн тухай юун гэршэлнэб гэхэдэ, конгресс зарлахые хүсэдөөр дэмжэжэ байһанаа хэдэн миллион эхэнэрнүүдэй мэдүүлһэн олон тоото бэшэгүүд Соведэй сессиин болохын урда тээ, мүн сессиин үедэшье абтаһан байна.

Франциин таряашадай федерациин съезд

ПАРИЖ, февралиин 16. (ТАСС). Франциин таряашадай нэгэдэлнүүдэй национальна федерациин 9-дэхи съезд Парижда нээгдээ. Элдэб департаментнуудһаа 500 делегат съездэ хабаадаа.

Хүдөө ажахын талаар правительствын ябуулдаг политикада дурагүйдэһэн дээрэһээ таряашадай олонитын хүдэлөөнэй бүхы орон дотор боложо байһан үедэ федерациин съезд мүнөө жэлдэ нээгдээ. Нэгэ талаһаа, хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлэй сэнгүүд химда зангаараа үлэһэн байна. Энэнь аралжаа наймаашадта ехэ аша туһатай байхаһаа гадна, үгытэй ба дунда шадалтай таряашадай байдалые бүри муудуулна; нүгөө талаһаа, яаралтайгаар зэбсэглэхэ ба сэрэгэй блогуудта хабаадалсаха политикые правительствын ябуулдаг дээрэһээ үргэн олонитэ хүн зоной юумэ худалдан абаха шадабаринь бага болоно. Тиимэһээ, доторой дэлгүүр дээрэ юумэ гүйсэгүй болоно. Баруун европейскэ оронуудта гадаадын худалдаа наймаанай талаар Холбоото Штадуудай баадхаһан элдэб хизаарлалтанууд таряашадай байдалда мүн лэ муугаар нүлөөлнэ.

Лилледэ олонитын митинг болоо. Тэрээндэ Нор ба Па-Де-Кале департаментнуудай 20.000 шахуу таряашад хабаадаа. Митингдэ хабаадагшадта полицинхид доболго хэхэдээ шиидэмүүдые ба нюдэ уһатуулдаг газ хэрэглэһэн байна. Таряашад хадаа хүдөө ажахын байдалые һайжаруулхын тулада, ожэжэ ба дунда шадалтай ажахынуудай саашадаа үгырэлгые зайсуулхын тулада хэмжээнүүдые абахые эриһэн байгаа.

Полициин доболго хэлгэдэ эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон, мүн таряашадай эрилтэнүүдые дэмжэн хэдэ хэдэн департаментнуудта олон зоной хабаадалгатай шэнэ митингүүд ба демонстрацинууд болоһон байна.

Хүдөө ажахын байдалай муудажа байһан тухай бүхы таряашадай дунда сошордолгонуудай гарадаг байһаниинь съезд дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүдһээ элеэр харагдана. Федерациин түрүүлэгшэ Лепикар съездые нээхэ зуураа, нигэжэ хэлээ: Францида хоёр жэлэй саада тээ эхилһэн хүдөө ажахын кризис үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд хурсадаа, «1955 ондо бүри ехээршье хурсадажа болохо байна». Лепикарай хэлэһэнэй ёһоор таряанай ургасын һайн байбашье, правительствын ябуулдаг политикаһаа уламжалан таряашадай доход бүри бага болоһон байна.

1954 оной турша соо францускa хүдөө ажахы өөрынгөө продукциие худалдаха дэлгүүрэй түлөө тэмсэхэ баатай болоһон байна гэжэ федерациин генеральна секретарь Женэн тэмдэглээ.

Германска асуудалаар СССР-тэй хэлсээ хэхэһээ английска правительствын арсаһые парламентын гэшүүд лейбористнууд буруушаана

ЛОНДОН, февралиин 16. (ТАСС). Парижска хэлсээнүүдэй эсэслэн баталагдахын урда тээ германска асуудалаар Советскэ Союзтай хэлсээ хэхэһээ арсаһанайнь түлөө правительствые буруушааһан резолюциие Бивен февралиин 15-да общинануудай палатада дурадхаһан байна. Тэрэниинь парламентын зуу шахуу гэшүүд-лейбористнууд дэмжэһэн байна. 1954 оной апрелиин 5-да парламентын нэгэн дуугаар батала абаһан шиидхэбэриин мүнөө хүрэтэр дүүргэгдээгүй байһан тухай гэмшэл энэ резолюци соо мэдүүлэгдэһэн байна. Парламентын түс шиидхэбэри буу зэбсэг хороохо, буу зэбсэгэй хойноһоо хинаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын ба дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зондо тохёолдожо байһан аюулые зайсуулгада шэглүүлэгдэһэн политика зохёохын тулада агуу ехэ гүрэнүүдэй уулзалга эмхидхэхыень английска правительствые уялгалһан байгаа.

Саашадаа резолюци соо нигэжэ хэлэгдэнэ: «Палатын шиидхэбэриие тоогоогүй дээрэһээ дурсагдаһан шиидхэбэриие дүүргэхые правительство хүсэнэгүй».

Францидахи правительственна кризис

ПАРИЖ, февралиин 16. (ТАСС). Правительство байгуулха даабари абаһан Кристиан Пинодо (социалист) хэдэ хэдэн парламентска группанууд ямараар хандажа байһан тухайгаа үсэгэлдэр үдэшэлэн элишэлэн мэдүүлһэн байна. Социалистическэ партиин кандидадта таарамжатай оршон байдал тохёолдобо гэжэ зарим газетэнүүдэй шэнжэлэгшэд тоолоно. Эдэ шэнжэлэгшэд юун дээрэһээ нигэжэ бодомжолноб гэхэдэ, радикалнууд, МРП-гэй (католигуудта дүтэрхы үзэл баримталдаг «Арадай-революционно хүдэлөөн» гэдэг парти) гэшүүд ба ЮДСР («Эсэргүүсэлгын демократическа ба социалистическэ союз») Пиное дэмжэхэ гэжэ шиидхэһэн байна. «Зүүнэй үзэл баримталдаг республиканецуудай нэгэдэл» гэдэгтэ ородог радикалнууд ба ЮДСР-эй гэшүүд Пиное ямар шалтагаан дээрэһээ дэмжэнэб гэхэдэ, болохоёо байһан һунгуулиин кампаниин урда тээ социалистнуудтай союз байгуулбал таарамжатай гэжэ тэдэнэр тоолоно. МРП парти тухай хэлэхэ болоо һаа, «Европые нэгэдүүлгэ» гэдэг түсэбэй тала баригшад байһан дээрэһээ энэ парти социалистическэ партиин түлөөлэгшые дэмжэһэн байна. Тиихэдэ, «Социальна республиканецууд», «Бэеэ даанхай республиканецууд», АРС-ын («Республиканска ба социальна ябуулгануудай бэеэ даанхай группа»), «Таряашадай партиин» гэшүүд Пиногой кандидатурада дурагүйгөөр хандадаг байна.

Өөрынгөө тала руу татаха гэһэн һүүлшын һэлэлгэ хэхын тулада «Социальна республиканецуудай» делегацитай Пино энэ үглөөгүүр уулзаа.

Правительствые байгуулха гээшэ Пинодо тон «бэрхэтэй хэрэг» болохо байна гэжэ «Комба» газетэ тоолоно.

Итальянска коммунистнууд ба социалистнуудай хамтын ябуулга

РИМ, февралиин 16. (ТАС... Сицилийскэ коммунистическэ ба... циалистическэ партинуудай обл... ной комитедүүдэй хамтын засе... Палермо городто болоо. Сицили... лай политическэ байдал ба обл... ной суглаанда һунгалтын болох... байһантай дашарамдуулан парт... организацинуудай үмэнэ таби... һан зорилгонууд энэ заседани д... зүбшэн хэлсэгдээ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэ... гэнөөр дэлгэрүүлгэ мүнөө үедэ... зорилго болоно гэжэ заседаниин... лээр толилогдоһон коммюнике соо... лэгдэнэ. Итальянска правительст... дайнда бэлэдхэхэ политика ябу... дагһаа уламжалан Сицилиин аж... шадай улам хүндэ хүшэр байда... орожо байһан тухай коммюнике... тэмдэглэгдэнэ. Атомна зэбсэг үй... бэрилгые хорихо ба тэрэнэй за... суудые усадхахые эриһэн вен... хандалга доро өөһэдынгөө гар... биха гэжэ уряалан Сицилиин... зоной дунда ойлгууламжын хүд... мэри ябуулха уялгануудые Си... лиин коммунистнууд ба социал... нууд абаһан байна.

Областной суглаанда һунга... болохоёо байһантай дашарамду... коммунистическэ ба социалисти... кэ партинуудай сицилийскэ коми... дүүд хадаа һунгуулиин бүри дем... ратическа системэ бии болго... эриһэн, мүн Сицилиин экономич... талаараа хүгжэхэ ба газарай... формо хэхэ шухала байһан ту... зааһан байна.

„Ньюс кроникл" газетын корреспонденттэй Эттли хөөрэлдэбэ

ЛОНДОН, февралиин... (ТАСС). Эттлиин хөөрэлдөө «Н... Кроникл» газетэ мүнөөдэр тун... лаа. Тэрээн соонь нигэжэ хэлэгд...

«Түгнүүрилые һуларуулха... олохо тон шухала байна. Хита... газарта доболго хэжэ, б... Хитадые дайлан абахаар һана... шалжа байһан тухайгаа мэдүү... нүүдые хэжэ Чан Кай-шиин үг... жэлһөөр байһан сагта түгнүүри... һуларуулха аргагүй гэжэ би тоо... лоб. Тиимэһээ Чан Кай-шиин ба... рээндэ туһалагшадай холодон о... хые би дурадханаб».

Тайвань тухай асуудалаар Эт... нигэжэ хэлээ: «энэ арал Хитадай... зарай таһалашагүй хубинь бол... гэжэ дайнай һүүлээр союзна гү... нүүд мэдэрһэн байна».

«Энэ байдалые гуримшуулхын... лада Нэгэдэмэл Нацануудай Ор... низацида коммунистическэ Хита... правительствые уриха гээшэ хой... луулашагүй шухала зорилгонуу... нэгэн болоно. Энэ хадаа түгнүү... лые һуларуулгада шухала бол... байна. Хитадай нэрэһээ Чан К... шиин бэшэ, харин Пекинһээ хүн... дэй үгэ хэлэжэ байһан барим... хэрэгсээхэгүй гээшэ болдото бай... лые обёороогүй ябадал болоно»... жэ Эттли саашань хэлээ.

Турцида сэрэгэй маневр болоно

АНКАРА, февралиин 16. (ТАС... Турциин национальна обороны... нистерствын прессбюрогой мэдэ... һэнэй ёһоор, Турциин террит... дээрэ турецкэ сэрэгүүдэй ма... февралиин 14-дэ эхилээ. Энэ... нёвр дээрэ Хойто-атлантиче... союзда хабаададаг оронуудай... минуудай офицернүүд байлсана.

Англо-итальянска хэлсээнүүд Лондондо болохонь

ЛОНДОН, февралиин 16. (ТАС... Рейтер агентствын мэдээсэһ... ёһоор английска правительство... хэлсээ хэхын тулада Италиин... нистрнүүдэй соведэй түрүүлэ... Шельба, гадаадын хэрэгүүдэй м... нистр Мартино үсэгэлдэр Лондо... ерээ.

Голландиин хүн зоной то...

ГААГА, февралиин 16. (ТАС... Центральна статистическэ бюро... мэдээсэһэнэй ёһоор, 1955 оной... вариин 1-нэй байдалаар Гол... диин зоной тоо 10.679 мянган... болоһон байна.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 35-11, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00382. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 736